

Pedagogický diskurz uměleckých intervencí v mimoměstských oblastech a regionech

Mgr. Monika Beková

INTERVENCE

Je určitá tendence přirovnávat umělecké intervence do sociálních prostředí k virům, které napadnou sociální struktury, které jsou pak nuceny se bránit vůči cizorodému a agresivnímu prvku přebudováním svých mechanismů. Ale většina těchto jakoby virových postupů ani neaspiruje na vytvoření skutečného viru, **nechce opravdu intervenovat do stávajících struktur s odpovědností a s vědomím následků**. Navíc prostor umění poskytuje uměleckým výstupům jakési uvozovky, vytknutí z běžné skutečnosti užitku a smyslu. Jeho vedlejším efektem je jistá míra nedůvěry vůči umění a jeho vyčlenění z širší společnosti. V umění tudíž nejde o intervence, umělci nevytvářejí viry ani bacily, ale pouze jejich obrazy. Ty jsou nabídnuty jako možnost srovnání. Předložený obraz viru je projevem jisté štědrosti. (CO14 sborník 2003 – 2005, 2010, s. 428.)

SITE SPECIFIC

Termínem site specific se označují umělecké projekty vytvořené pro konkrétní prostor a čas. Hlavním tématem této umělecké práce je právě prostor (či místo) – jako nejdůležitější médium a nástroj pro všeskré tvoření. Jedná se o umění, které je závislé na místě, od místa samotného se odvíjí. Site specific projekt je postaven na určité lokaci a čerpá ze všech souvislostí a vlastností daného místa. Site specific je tedy projeno s prostorem, vytvořením vztahu k němu a s hledáním tématu, jež nabízí. Charakteristické pro tento typ akce jsou její nepřenositelnost, neopakovatelnost, jedinečnost a autentičnost. Nepřenositelnost se zobrazuje v úzké provázanosti s místem. **Projekt nelze opakovat v jiné lokaci, vždy se jedná o originální pojetí**. Umělecký tvar, který pak pro určité místo vznikne, je specifický a tedy zpravidla nepřenosný, časově omezený. Tím je určena také celá dramaturgie, akce či projekty se obvykle již neopakují. (Žižka, Václavová, 2008, s. 35)

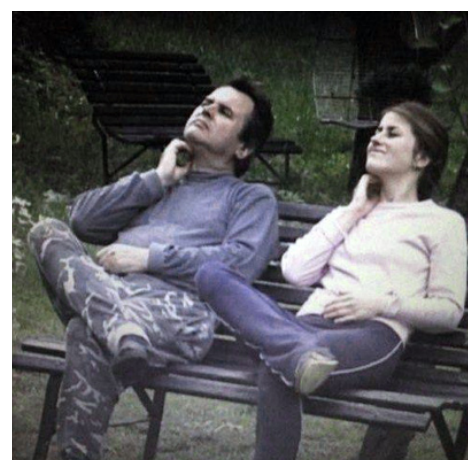
Katze und Krieg: Fliegen

Katze und Krieg: How to be really a good artist

Kateřina Šedá: Furt dokola

Kateřina Šedá: Copying father

METODOLOGIE

* design výzkumu: smíšený (kvalitativní a kvantitativní metody)

* metody výzkumu: studování literatury
řízený rozhovor
dotazníkové šetření
zúčastněné pozorování
experiment
sběr dat a analýza dokumentů

* výzkumný soubor: obyvatelé mimoměstských oblastí a periferií

* výzkumný vzorek: obyvatelé obcí a periferií na Moravě

* hlavní otázky výzkumu:

Lze vytvořit fungující univerzální model uměleckého kooperativního projektu?

Mají umělecké kooperativní projekty vliv na zlepšení komunikace obyvatel?

CÍLE VÝZKUMU

Na základě zmapování a analýzy uměleckých intervencí ve veřejném prostoru po roce 2010 vytvořit aplikovatelný univerzální model, dle kterého se bude dát realizovat intermediální kooperativní projekt v mimoměstských oblastech a na periferiích. Analýza edukačního potenciálu a působnosti uměleckých intervenčních projektů s důrazem na evaluaci.

DISKUZE

Do umění se od 60. let 20. stol. dostávají tendence usilující o bezprostřední kontakt s veřejností. Divák přestává být pasivní a stává se aktérem. Umělci a skupiny si vybírají konkrétní místa a snaží se je oživit, změnit současnou situaci a poukazují na problematické situace v dané lokalitě. Do jaké míry se umělci vrací a sledují, zda měl umělecký projekt vliv na vyřešení daného problému? Jde umělcům o docílení změny v daném místě nebo spíše o upozornění na konkrétní problém a zpětná vazba už pro ně není důležitá? Jedním z možných důvodů může být ten, že samotný prožitek během akce je přednější než předem stanovený cíl.

PROJEKT

Současné umění ve veřejném prostoru: řízené rozhovory s umělci a teoretiky umění

Řešitelé projektu: Mgr. Monika Beková a Mgr. Jana Musilová
Školitelé: Doc. PaedDr. Hana Stehlíková-Babyrádová, Ph. D.
a Doc. Mgr. Vladimír Havlík
Univerzita Palackého v Olomouci
Plánovaný termín: březen - prosinec 2013

Anotace:

Projekt je zaměřen na setkávání se s nejvýznamnějšími osobnostmi věnujícími se fenoménu veřejného prostoru v umělecké tvorbě současnosti počínaje koncem 90. let 20. stol. Cyklus je založen na zodpovídání konkrétních otázek kladených řešitelkami projektu vybraným osobnostem a diskusích se studenty, pedagogy KVV PdF UP a širokou veřejností.

Do umění se od 60. let 20. stol. dostávají tendence usilující o bezprostřední kontakt s veřejností. Po formální stránce se jedná nejčastěji o tzv. umělecké projekty. Umělecký artefakt je upozaděn, do popředí zájmu přichází sociální kontext, komunikace s účastníky a recipiency projektu.

Umělecké intervence do veřejného prostoru mají nejrůznější podoby: od jedno či vícedenních workshopů, performancí, happeningů, intermediálních, environmentálních a site specific projektů až po víceleté projekty, které vtahují běžné diváky do nápaditého řešení problematiky daného místa. (Koleček, 2005) Autory uměleckých akcí bývají umělci nebo umělecké skupiny, ačkoliv je k realizaci díla často potřeba přímá účast recipientů, bez jejichž přičinění by projekty nemohly být realizovány. V současnosti se řada umělců zaměřuje na nalézání aktuálních politických a sociálních témat. Považujeme tedy za důležité se touto oblastí zabývat a pokoušet se ji prozkoumat z různých úhlů, v rámci širšího kontextu umělecké tvorby a teoretického bádání.

Cíle projektu:

* osobní kontakt obou doktorandek s významnými osobnostmi zkoumajícími oblasti, jež souvisejí s tématy jejich disertačních prací
* na základě veřejných rozhovorů a diskusí vycházejících z předem připravených dotazů dojde k obohacení obou výzkumů a rozšíření odborné literatury
* poznatky získané diskusemi pomohou oběma doktorandkám i při přípravě výstupů na odborných konferencích a publikaci článků v odborných periodících

Výstup projektu:

* vytvoření audiovizuálního materiálu ve formě CD/DVD, který bude obsahovat přepis rozhovorů Jany Musilové a Moniky Bekové s pozvanými osobnostmi.
* materiál bude přístupný také ve virtuální podobě na webových stránkách KVV PdF UP
* výběr z rozhovorů bude publikován v odborných časopisech, např. Prostor Zlín, Výtvarná výchova, Ateliér apod.

umění
ve veřejném
prostoru
série řízených rozhovorů
s umělci a teoretiky umění